

Uitspraaknr. 05.104

Datum:

7 november 2005

Docent roept door zijn manier van optreden onveilige sfeer op; klacht gegrond; voortgezet onderwijs.

De klacht

Een vader klaagt erover dat een docent door zijn manier van optreden een vooral voor meisjes, waaronder zijn dochter, onveilige sfeer oproept. De vader somt in zijn klaagschrift een aantal door zijn dochter genoemde voorbeelden op van gedrag van de docent tijdens een schoolkamp en in de dagelijkse praktijk.

De visie van partijen

De vader geeft weer wat zijn dochter hem heeft verteld aangaande haar ervaringen met de docent. Tijdens een kamp, dat plaats had in het najaar van 2005 heeft de docent haar en een drietal andere meisjes die ziek waren geworden, op een kleffe manier omhelsd en tegen zich aangedrukt en hen door het haar gefrummeld. Hij is naast twee van de meisjes in hun tent gaan liggen. Eén van hun moest zelf naast hem in de lerarentent gaan liggen nadat zij misselijk was geworden. De docent kwam soms ongevraagd de tent van de leerlingen binnen.

De dochter heeft zich bedreigd gevoeld toen de docent wilde dat zij en een ander ziek meisje met hem in de auto mee zouden rijden. Dit heeft overigens niet plaatsgehad omdat de meisjes met de vrouwelijke begeleidende docent hebben kunnen meerijden.

De dochter voelt zich niet langer veilig bij de docent. Zij geeft nog diverse voorbeelden van ongewenst contact.

De vader heeft de school laten weten niet toe te staan dat zijn dochter nog langer les krijgt van de docent. Hij is van mening dat de docent een veilig schoolklimaat in de weg staat.

De docent schetst de context waarin hij tijdens het kamp is opgetreden. Achteraf vindt hij het niet verstandig dat hij zo is opgetreden temeer daar er eerder in het kalenderjaar al klachten van deze aard tegen hem geweest waren. Daarom was hij extra kwetsbaar wanneer er weer wat zou gebeuren.

Sinds deze klachten geuit werden houdt hij meer afstand en blijft hij in de klas ook zitten als hij met de leerlingen praat. Aan de omgang met tieners wordt op de opleiding die hij nu volgt nooit enige aandacht besteed.

De docent heeft als nieuwkomer (zij-instromer) aan de school wel begeleiding gekregen. Het algehele introductieprogramma voor nieuwkomers vindt echter aan het begin van een nieuw schooljaar plaats en is voor hem in april niet herhaald. Zijn introductie bestond uit een halve

dag meelopen, praten over cijfertoekenning, waar ligt wat, foto's en namen van leerlingen. De omgang met leerlingen is helemaal niet ter sprake geweest.

Het schoolbestuur heeft de Commissie laten weten dat hem niet alleen de klacht van de vader heeft bereikt over het optreden van de docent tijdens het schoolkamp, maar tevens een aantal beschuldigingen jegens de docent die meerdere leerlingen bij de vertrouwenspersonen van de school hebben geuit.

De verklaringen zijn vrijwel gelijkloidend aan wat de vader naar voren heeft gebracht over de gedragingen van de docent ten tijde van het kamp.

Naar aanleiding van de klachten over de docent heeft tussen schoolleiding, schoolbestuur en de docent een gesprek plaatsgehad. Het schoolbestuur is overgegaan tot voorlopige schorsing van de docent in afwachting van zijn definitieve besluitvorming na ontvangst van het advies van de klachtencommissie inzake de (bij haar toen nog neer te leggen) klacht van één van de ouders van de betrokken leerlingen.

De schoolleiding heeft een verklaring overgelegd van de vrouwelijke kampbegeleider, een collega van de docent.

Ze geeft de gebeurtenissen tijdens het kamp weer. In een bijgevoegde analyse van wat er is gebeurd verklaart de vrouwelijke kampbegeleider dat zij de indruk had dat een aantal meisjes van meet af aan de docent te direct en te streng hadden gevonden.

Zij uit haar verbazing dat geen van de leerlingen op één na zich tot haar of de andere vrouwelijke begeleider of organisatieleden hebben gewend.

Bij het 'adventure'-onderdeel op de laatste dag moesten de docenten de meisjes bijstaan om hen veilig de hindernissen te laten overbruggen. Daarbij was zowel verbale als fysieke hulp gewenst en aanraken vrijwel onvermijdelijk.

De inschatting van de vrouwelijke kampbegeleider is dat het hier om meisjes gaat die de docent niet zo zien zitten, met fluwelen handschoentjes aangepakt willen worden en dat de docent door zijn directe manier van doen hen ook aanleiding geeft hem zo te beoordelen.

Overwegingen van de Commissie

(...) Hoewel de Commissie het aannemelijk acht dat de docent specifiek de dochter niet heeft omhelsd, acht zij dit niet van invloed op haar oordeel dat de klacht tegen de docent dat hij door zijn manier van optreden een onveilige sfeer oproept, gegrond is. De context waarbinnen een en ander heeft plaatsgehad, namelijk de omstandigheid dat medeleerlingen de hulp van de docent inriepen omdat andere leerlingen moesten huilen, is voor de Commissie in die zin van belang dat deze omstandigheid billijkt dat de docent wel op de oproep om te komen is ingegaan toen hij als enige direct beschikbaar was, ook al zou hij daarmee als mannelijke docent de meisjestent moeten ingaan.

Daar gearriveerd had de docent echter naar andere wegen moeten zoeken om de betreffende leerlingen tot steun te zijn dan door naast hen te gaan liggen en te vragen of zij bezwaar hadden tegen zijn arm om hen heen. Op dat moment kon de docent immers inschatten dat er geen acute noodsituatie was en had hij zich dienen te realiseren dat als het om het bieden van

een troostende omhelzing ging, dit beter door een vrouwelijke collega kon gebeuren dan door hem. Hierbij wil de Commissie niet zeggen dat niet ook een vrouwelijke docent zich dient af te vragen in hoeverre fysieke aanrakingen gewenst zijn, maar dit terzijde.

De Commissie komt eens te meer tot dit oordeel daar de docent na een eerdere klacht over te dichtbij komen als een gewaarschuwd mens kon worden beschouwd. Hij had zich op dat moment moeten realiseren dat hij zich op gevaarlijk terrein bevond. Dat hij zich dit niet gerealiseerd heeft of in ieder geval daarnaar niet gehandeld heeft, acht de Commissie verwijtbaar en alleen al om die reden begrijpelijkerwijs bijdragen aan het ontstaan van een gevoel van onveiligheid aan de zijde van de leerlingen. In de context van een school en met zekerheid in dit geval blijft een kwestie van ongewenste intimiteiten rond een docent zelden verborgen. Ook de docent zelf heeft aangegeven zich om die reden vooraf te hebben afgevraagd of het verstandig van hem was om mee te gaan op het schoolkamp.

Dat de docent in de tent de meisjes gevraagd heeft of zij er bezwaar tegen hadden dat hij ze omarmde duidt volgens de Commissie eerder op naïviteit dan op bewust proberen hoe ver hij kon gaan, maar laat niet minder zien dat de docent zich van zijn eigen gedragingen en het effect daarvan onvoldoende bewust is. Dit alleen al leidt bij leerlingen tot een gevoel van onveiligheid.

Hoewel het de opleiding waar de docent zijn diploma behaalt aan te rekenen is dat zij aan de omgang met tieners geen aandacht besteedt en het ook de school verwijtbaar is dat het zij-instromers op dit punt niet expliciet begeleidt, kon de docent naar het oordeel van de Commissie zich ten tijde van het schoolkamp niet meer beroepen op zijn onervarenheid want hij had op dit vlak inmiddels ervaring opgedaan hetgeen resulteerde in een formele waarschuwing. Het argument van de docent dat zijn onervarenheid hem ertoe gebracht heeft op het kamp te handelen zoals hij gedaan heeft, acht de Commissie dan ook niet steekhoudend.

Dat het er aan de zijde van de school aan heeft geschort de kampbegeleiders er met een goede voorbereiding op uit te sturen geeft de Commissie aanleiding het schoolbestuur hieromtrent te adviseren. Hoewel de Commissie niet uitsluit dat een dergelijke voorbereiding de docent had behoed voor het optreden zoals nu getoond, voert het te ver de docent zelf om die reden van de verantwoordelijkheid voor zijn optreden te ontslaan. Het lag in de lijn van de verwachting dat juist de docent niet een tweede keer aanleiding zou geven voor klachten omtrent ongewenst intiem optreden. Het is spijtig dat de docent dit wel gedaan heeft. De docent lijkt inmiddels ook tot inzicht in de onwenselijkheid van zijn optreden te zijn gekomen. Het komt de Commissie echter eveneens wenselijk voor dat de schoolleiding zichzelf afvraagt of zij, zo niet de kat op het spek gebonden, dan toch teveel risico genomen heeft door de docent als begeleider aan te wijzen zonder expliciet stil te staan bij het aspect van de omgang met leerlingen tijdens een schoolkamp en zonder na te gaan hoe de leerlingen de aanwezigheid van juist deze docent zouden (kunnen) ervaren. Gezien de al eerder gegeven waarschuwing zou ook nu een rechtspositionele maatregel genomen kunnen worden waaruit duidelijk blijkt dat het gedrag van de docent wordt afgekeurd, zonder dat dit tot het definitief afbreken van zijn onderwijsloopbaan hoeft te leiden. Goede begeleiding met een regelmatige observatie lijkt daarbij wel gewenst. Tenslotte zal de Commissie het schoolbestuur adviseren omtrent de begeleiding van nieuwe docenten op het punt van de omgang met leerlingen in de tienerleeftijd, zeker wanneer deze nieuwe docenten afkomstig zijn uit een heel andere beroepsgroep waarin zij niet met jonge mensen te maken hadden.

Het oordeel van de Commissie

De klacht is gegrond.

Advies aan het schoolbestuur

De Commissie beveelt het schoolbestuur aan:

1. serieus werk te maken van de begeleiding van nieuwe docenten en met name van zij-instromers op het aspect van de omgang met leerlingen in de tienerleeftijd;
2. bij de voorbereiding op een schoolkamp expliciet stil te staan bij de taakverdeling tussen het vrouwelijke en mannelijke personeel in verband met de aan hun zorg toevertrouwde leerlingen en hieromtrent vooraf een aantal scenario's te bespreken;
3. in voorkomend geval iemand die reeds gewaarschuwd is met betrekking tot ongewenst gedrag niet op schoolkamp als begeleider mee te sturen om iedere moeilijkheid bij voorbaat te vermijden of dit onder strikte voorwaarden te doen en met de persoon in kwestie te bespreken.